

11. Пасічник В.М. Демократизація державного управління у контексті забезпечення національної безпеки та боротьби з корупцією / В.М. Пасічник. // Демократичне врядування. – 2014. – Вип. 13. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_13_5

12. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) (концептуальні та організаційно-правові засади) / Г.П. Ситник. – К. : НАДУ, 2012. – 543 с.

УДК 351.7

Дрозд О. Ю.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративної діяльності
Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Аналізуються види, правовий статус, основні завдання та функції ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських. Досліджуються проблеми відбору кандидатів на навчання до ВНЗ МВС України, форми правового врегулювання взаємних прав і обов'язків між ВНЗ та особою, яка навчається, а також організація персонального розподілу випускників.

Ключові слова: академія, вища освіта, вищий навчальний заклад зі специфічними умовами навчання, звільнення зі служби в поліції, інститут.

Анализируются виды, правовой статус, основные задачи и функции вузов со специфическими условиями обучения, осуществляющих подготовку полицейских. Исследуются проблемы отбора кандидатов на обучение в вузы МВД Украины, формы правового регулирования взаимных прав и

обязанностей между вузами и лицом, учится, а также организация персонального распределения выпускников.

Ключевые слова: академия, высшее образование, высшее учебное заведение со специфическими условиями обучения, увольнения со службы в полиции, институт.

Analyzes the types of legal status, main tasks and functions of the university with the specific terms of education, which train police. The problems of selection of candidates for training in universities MIA of Ukraine forms the legal regulation of mutual rights and obligations between the university and the person who is trained and organize personal distribution of graduates.

Keywords: academy, Higher Education, institution of higher education with specific learning environment, exemption from service in the police force, institute.

Постановка проблеми. Освіта – це цілісна система виховання і навчання особи, що спрямована на формування й становлення її свідомої громадянської позиції, набуття визначених компетентностей, умінь і навиків суспільно-корисної діяльності. Освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави. При цьому провідне місце в системі національної освіти відводиться вищій освіті, яка забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами ступенів вищої освіти відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовки та підвищення їх кваліфікації.

У підготовці працівників поліції вища освіта теж відіграє вагомую роль, оскільки вимога про наявність вищої освіти є основною кваліфікаційною вимогою до більшості посад, які можуть заміщуватись поліцейськими. В першу чергу, це керівники усіх ланок в підрозділах поліції, а також слідчі, оперативні працівники, дільничні інспектори та інспектори поліції. Зважаючи на таку роль та призначення вищої освіти в кадровому забезпеченні діяльності національної поліції, її було включено до основних етапів професійного навчання

поліцейських, про що прямо зазначається в ч. 1 ст. 72 Закону України «Про національну поліцію» (далі – Закон) [1].

То якою ж специфікою характеризується підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ) із специфічними умовами навчання? Для того, щоб дати відповідь на це питання, необхідно, в першу чергу, проаналізувати види, правовий статус, основні завдання та функції ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, а також визначити основні проблеми, що виникають під час відбору кандидатів на навчання в таких закладах.

Виклад основного матеріалу. Згідно Закону України «Про вищу освіту», вища освіта – це сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у ВНЗ (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти [2]. Вища освіта здобувається у ВНЗ на базі повної загальної середньої освіти. При цьому ВНЗ в чинному законодавстві визначається як окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Відразу ж зауважимо, що в Законі України «Про національну поліцію» мова йде не про всі ВНЗ, а лише про ВНЗ із специфічними умовами навчання. До таких чинним законодавством віднесено ВНЗ державної форми власності, які здійснюють на певних рівнях вищої освіти підготовку поліцейських для подальшої служби на посадах начальницького складу з метою задоволення потреб МВС України.

Правовий статус ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для системи МВС України, їх завдання, функції та інші питання організації їх діяльності на

сьогодні визначаються Положенням про вищі навчальні заклади МВС [3]. Згідно з указаним Положенням, ВНЗ МВС України є державними навчальними закладами, які підпорядковані МВС, засновані і діють згідно із законодавством України, реалізують відповідно до наданої ліцензії (ліцензій) освітньо-професійні програми підготовки фахівців за певними освітніми рівнями, забезпечують навчання, виховання та професійну підготовку осіб з урахуванням нормативних вимог у галузі вищої освіти з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, а також здійснюють наукову і науково-технічну діяльність. Основною метою їх діяльності є забезпечення умов, необхідних для отримання особою вищої освіти, підготовка фахівців для органів і підрозділів МВС.

На сьогодні в системі МВС передбачено функціонування таких типів ВНЗ із специфічними умовами навчання: університети, академії, інститути, коледжі, училища (більш детально їх правовий статус визначено в ст. 28 Закону України «Про вищу освіту» [2]). Перелік конкретних напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у зазначених закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, визначається Кабінетом Міністрів України. Зокрема, з даного питання на сьогодні все ще залишаються чинними такі постанови уряду: № 787 від 27.08.2010 р. «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра» та № 1719 від 13.12.2006 р. «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра».

ВНЗ із специфічними умовами навчання є юридичними особами, мають власний статут, прапор, символіку (емблему, нарукавну вишивку), відокремлене майно, рахунки в органах Державної казначейської служби України, печатки із зображенням Державного Герба України і свого найменування, від свого імені набувають майнових і особистих немайнових прав, мають обов'язки, є позивачами та відповідачами у суді. Статут ВНЗ із специфічними умовами навчання розробляється навчальним закладом відповідно до Закону України «Про вищу

освіту», приймається на загальних зборах (конференції) трудового колективу ВНЗ, погоджується з МОН, Департаментом кадрового забезпечення МВС і затверджується Міністром внутрішніх справ України.

Основними завданнями ВНЗ із специфічними умовами навчання є: 1) освітня діяльність з підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та спеціалізації фахівців відповідних освітньо-кваліфікаційних рівнів згідно зі стандартами вищої освіти; 2) виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців з вищою освітою; 3) наукова, науково-педагогічна, науково-практична, науково-технічна і культурно-виховна діяльність; 4) підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів для МВС та їх атестація; 5) спеціальна курсова підготовка; 6) довузівська профорієнтаційна підготовка учнів шкіл, ліцеїв, гімназій та інших загальноосвітніх навчальних закладів, а також інших осіб, які мають право вступу до ВНЗ.

Таким чином, роблячи проміжний висновок із викладеного вище, ми можемо сформулювати наступне визначення підготовки поліцейських у ВНЗ із специфічними умовами навчання – це здобуття особами перемінного складу в державних навчальних закладах, які підпорядковані МВС, освітніх ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) шляхом одержання знань в обсязі, що відповідає вимогам державного та галузевого стандартів вищої освіти, а також розвиток у них умінь та навичок, необхідних для якісного виконання покладених на органи поліції завдань.

Особи, які навчаються в ВНЗ із специфічними умовами навчання (перемінний склад), за своїм статусом поділяються на докторантів, ад'юнктів, аспірантів, слухачів, курсантів та студентів. Порядок проходження ними служби (навчання) визначається чинним законодавством та нормативно-правовими актами МВС. Загальні права та обов'язки осіб перемінного складу ВНЗ відповідно до їх спеціального звання та службового положення визначаються згідно із законами України, статутами ОВС, ВНЗ, іншими нормативно-правовими актами.

Наступне питання, на якому варто зупинитись детальніше, стосується вимог, що висуваються до осіб, які бажають навчатись у ВНЗ зі специфічними умовами навчання, а також організації та основних правил їх відбору на навчання. Так, загальні вимоги до осіб, які зараховуються на навчання до ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських визначаються у ч. 1 ст. 74 Закону, згідно якої до таких закладів можуть бути зараховані громадяни України, яким станом на 31 грудня року вступу виповниться 17 років [1].

Аналізуючи порядок відбору до ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, в першу чергу слід звернути увагу на загальні правила такого відбору. Так, в ч. 3 ст. 42 Закону України «Про освіту» зазначається, що прийом громадян до ВНЗ проводиться на конкурсній основі відповідно до здібностей незалежно від форми власності навчального закладу та джерел оплати за навчання [4]. Ч. 1 ст. 4 Закону України «Про вищу освіту» розвиває це положення, однак зауважує, що не слід вважати дискримінацією права на здобуття вищої освіти встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації. Саме такі специфічні обмеження та привілеї характерні для здобуття освіти у ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, а тому, правила відбору на навчання до таких закладів дещо відрізняються від загальних.

Досліджуючи це питання, в першу чергу слід звернутись до Положення про вищі навчальні заклади МВС [3]. У ньому міститься вказівка на те, що порядок відбору кандидатів на навчання до ВНЗ із специфічними умовами навчання розробляється і затверджується МВС України за погодженням з МОН України. Водночас, ч. 6 ст. 74 Закону дещо по іншому регулює це питання. Зокрема, в ній зазначається, що порядок добору, направлення та зарахування на навчання до ВНЗ із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, встановлює МВС України [1]. Отже, з набранням чинності Законом України «Про Національну поліцію» вимога про погодження з МОН України порядку відбору кандидатів на

навчання до ВНЗ із специфічними умовами навчання втратила свою чинність. Відтепер, МВС України одноосібно вирішує всі пов'язані із цим питання.

15 січня 2015 року МВС України наказом № 29 затвердило новий Порядок відбору кандидатів на навчання до ВНЗ МВС України [5]. Відповідно до цього Порядку, а також на підставі Умов прийому до ВНЗ України, розробляються Правила прийому до ВНЗ МВС України, які затверджуються відповідною вченою радою та погоджуються з МВС України. Терміни проведення конкурсу сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, перелік та форми проведення вступних випробувань до ВНЗ МВС України встановлюються МВС України та зазначаються у правилах прийому до ВНЗ МВС України. Обсяги прийому на навчання для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за державним замовленням визначаються щороку МВС з урахуванням видатків державного бюджету та потреб комплектуючих органів і підрозділів поліції.

На сьогодні, згідно чинного законодавства, на навчання до ВНЗ МВС України приймаються громадяни України на основі повної загальної середньої освіти або відповідних ступенів (освітньо-кваліфікаційних рівнів) для здобуття вищої освіти за ступенями молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у 2016 році).

На навчання для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра приймаються особи з повною загальною середньою освітою; на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста – особи, які здобули ступінь бакалавра; на навчання для здобуття ступеня магістра – особи, які здобули ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста. Особа може вступити до ВНЗ МВС України для здобуття ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) на основі ступеня бакалавра, здобутого за іншою спеціальністю, якщо певний ступінь вищої освіти він здобуває вперше за кошти державного бюджету. ВНЗ МВС України приймають на перший курс (зі скороченим терміном навчання) або на другий (третій)

курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця) осіб, які здобули ступінь молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста), для здобуття ступеня бакалавра за умови вступу на споріднену спеціальність, яка визначається відповідно до Постанови КМУ від 20.06.2007 р. № 839 [6], що зазначається в правилах прийому до ВНЗ МВС. Особи, які здобули ступінь бакалавра, можуть продовжити навчання для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, ступеня магістра за денною або заочною формою навчання, після отримання яких направляються для подальшого проходження служби до комплектуючих органів і підрозділів внутрішніх справ, які направляли їх на навчання.

Чинне законодавство висуває також певні вимоги до віку кандидатів на навчання в ВНЗ із специфічними умовами навчання. Зокрема, встановлено, що відповідно до раніше здобутого ступеня, освітньо-кваліфікаційного рівня, фахової спрямованості та специфіки підготовки фахівців для органів поліції на денну форму навчання приймаються: 1) особи, які мають повну загальну середню освіту, віком від 17 до 25 років; 2) особи, які мають ступінь бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), віком до 25 років; 3) особи молодшого складу поліції, які мають повну загальну середню освіту, віком до 25 років; 4) особи середнього складу поліції, які мають ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, прослужили в органах поліції не менше 1 року після його здобуття, віком до 35 років; 5) особи молодшого складу поліції, які мають ступінь бакалавра, підготовка яких здійснювалася для експертної служби, віком до 29 років; 6) випускники поточного року, які закінчили ВНЗ МВС України та отримали диплом з відзнакою, віком до 30 років – за рекомендацією ВНЗ МВС України та за погодженням уповноваженого керівника органу поліції за місцем розподілу випускника.

На заочну форму навчання приймаються: 1) особи молодшого та середнього складу поліції, які мають повну загальну середню освіту, віком до 40 років; 2) особи молодшого та середнього складу поліції, які мають вищу юридичну освіту освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, віком до 40 років; 3) особи середнього складу поліції, які мають

ступінь бакалавра, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, прослужили в органах поліції не менше 1 року після його здобуття, віком до 40 років; 4) особи середнього складу поліції, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, стаж керівника структурного підрозділу апарату управління, міського, районного органу внутрішніх справ не менше 1 року і перебувають у резерві кадрів на посаду вищого рівня, віком до 45 років; 5) випускники поточного року, які закінчили ВНЗ МВС України та отримали диплом з відзнакою, віком до 35 років – за рекомендацією ВНЗ МВС України та за погодженням ОВС за місцем розподілу випускника.

Вік кандидатів на навчання обчислюється станом на 31 грудня року вступу до ВНЗ МВС України.

Відбір кандидатів на навчання здійснюється підрозділами кадрового забезпечення органів і підрозділів поліції спільно з постійно діючими комісіями з питань профорієнтації кандидатів та приймальною комісією ВНЗ МВС відповідно до вимог чинного законодавства. Відповідальними за відбір кандидатів на навчання є керівники підрозділів Головних управлінь Національної поліції в АРК, областях, містах Києві та Севастополі, які проводили їх вивчення, за правильність оформлення особових (навчальних) справ – керівники підрозділів кадрового забезпечення, а за якість проведення обстеження ВЛК та психофізіологічного обстеження – керівники цих комісій.

Особи молодшого та середнього складу поліції які виявили бажання навчатись у ВНЗ МВС, подають рапорт у встановленому порядку, а інші особи звертаються з письмовою заявою до органів поліції за місцем постійного проживання. Матеріали вивчення кандидатів на навчання розглядаються на засіданнях постійно діючих комісій органів (підрозділів) поліції з питань профорієнтації, які готують обґрунтовані висновки щодо доцільності їх направлення на навчання до ВНЗ МВС, що затверджуються керівниками цих органів (підрозділів) або їх заступниками з кадрового забезпечення.

Кандидату на навчання оформлюється одна особова (навчальна) справа. Особові (навчальні) справи кандидатів для вступу на навчання до ВНЗ МВС оформляються підрозділами

кадрового забезпечення органів і підрозділів поліції, які відбирали їх на навчання. До особової справи кандидата на денну форму навчання долучаються: 1) рапорт (заява) кандидата з проханням про направлення на навчання із зазначенням структурного навчального підрозділу (навчально-наукового інституту, факультету) ВНЗ МВС, спеціальності та спеціалізації; 2) атестаційний лист (службова характеристика) – для осіб молодшого та середнього складу поліції; 3) характеристика-рекомендація педагогічної ради школи або ВНЗ – для цивільних осіб, які закінчили (закінчують) навчання в році вступу; 4) характеристика з останнього місця роботи, якщо особа має трудовий стаж, або військової служби – для цивільних осіб, звільнених у запас; 5) висновок про направлення на навчання за підписом уповноваженого керівника органу поліції; 6) копія документа державного зразка про здобутий ступінь (освітній, освітньо-кваліфікаційний рівень), на основі якого здійснюється вступ, і додаток до нього; 7) копія сертифіката ЗНО, виданого в рік вступу (для кандидатів з числа цивільних осіб); 8) довідка і характеристика за результатами поглибленого психологічного вивчення кандидата на навчання (для кандидатів з числа цивільних осіб); 9) копія документа, який підтверджує право на пільги при зарахуванні; 10) картка медичного обстеження з висновками ВЛК про придатність до навчання та сертифікат наркологічного обстеження (для кандидатів з числа цивільних осіб); 11) шість фотокарток; 12) довідка про надання допуску до державної таємниці форми 2 або 3 (для працівників поліції, яким надано допуск до державної таємниці).

До навчальної справи кандидата на заочну форму навчання долучаються: 1) рапорт кандидата з проханням про направлення на навчання із зазначенням ВНЗ МВС, спеціальності та спеціалізації; 2) копія документа державного зразка про здобутий ступінь (освітній, освітньо-кваліфікаційний рівень), на основі якого здійснюється вступ, і додаток до нього; 3) атестаційний лист (службова характеристика); 4) висновок про направлення на навчання за підписом уповноваженого керівника органу поліції, де працює кандидат; 5) шість фотокарток; 6) довідка про надання допуску до державної

таємниці форми 2 або 3 (для працівників поліції, яким надано допуск до державної таємниці).

Паспорт, військовий квиток (посвідчення про приписку до призовної дільниці), оригінал документа державного зразка про здобутий ступінь (освітній, освітньо-кваліфікаційний рівень), на основі якого здійснюється вступ, і додаток до нього, оригінал сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання, оригінал документа (документів), який підтверджує право на пільги при зарахуванні (при поданні їх копій), кандидат пред'являє приймальній комісії ВНЗ МВС особисто.

До особової (навчальної) справи долучається анкета кандидата на навчання, заповнена ним власноручно і завірена підрозділом кадрового забезпечення Головного управління Національної поліції в АРК, областях, містах Києві та Севастополі, ВНЗ МВС.

Організація прийому на навчання покладається на приймальні комісії, які діють згідно з положеннями про приймальні комісії ВНЗ МВС, що затверджуються вченою радою ВНЗ МВС. З метою проведення вступних екзаменів для окремих категорій вступників, на основі повної загальної середньої освіти створюються екзаменаційні комісії ВНЗ МВС. Для проведення фахових випробувань на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки спеціаліста та магістра, а також за скороченими програмами підготовки бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста) створюються фахові атестаційні комісії. Склад екзаменаційних і фахових атестаційних комісій визначається наказом ВНЗ МВС. Повноваження приймальної комісії, екзаменаційних і фахових атестаційних комісій та структурних підрозділів ВНЗ МВС з питань організації прийому на навчання визначаються положенням про приймальну комісію ВНЗ МВС.

Прийом до ВНЗ МВС здійснюється за конкурсом з урахуванням сертифікатів ЗНО (вступних екзаменів), визначення рівня фізичних здібностей та результатів співбесіди (професійного психологічного відбору). Список вступників, рекомендованих до зарахування, формується за категоріями в такій послідовності: вступники, рекомендовані до зарахування

поза конкурсом; вступники, рекомендовані до зарахування за конкурсом.

Рішення про зарахування на навчання приймається приймальною комісією ВНЗ МВС тільки в межах визначених обсягів державного замовлення, штатної чисельності перемінного складу та ліцензованого обсягу прийому й оформлюється протоколом засідання приймальної комісії. На підставі рішення приймальної комісії ВНЗ МВС видає наказ про зарахування вступників слухачами (курсантами) відповідного ВНЗ МВС, який доводиться до їх відома. Витяги з наказу надсилаються до комплектуючих органів і підрозділів поліції для звільнення слухачів (курсантів) з посади (роботи) у зв'язку зі вступом до ВНЗ МВС на денну форму навчання. Копії наказів про зарахування на навчання надсилаються до МВС.

Початком проходження служби в органах поліції вважається дата, зазначена в наказі про зарахування на навчання до ВНЗ. Після зарахування до ВНЗ курсанти проходять табірний збір терміном до 1 місяця. Після проходження табірної збору курсанти, які не проходили службу в органах поліції, складають Присягу працівника поліції. Особам, зарахованим на навчання до ВНЗ та яким надано відповідний статус, присвоюються спеціальні звання. Призначення на посаду курсантів здійснюється наказом ректора (начальника) ВНЗ.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 63. – Ст. 2075.
2. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
3. Положення про вищі навчальні заклади МВС [Електронний ресурс] : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 14 серп. 2008 р. № 62. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08>
4. Про освіту : Закон України від 23 трав. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 34. – Ст. 451.
5. Про затвердження Порядку відбору кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів МВС України [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 15 січ. 2015 р. № 29. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0116-15>

6. Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста [Електронний ресурс]: постан. Кабінету Міністрів України від 20 черв. 2007 р. № 839. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/4070/

УДК 347.73

Ємельянова О. О.,
здобувач кафедри фінансового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПОДАТКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК ЯК ЦЕНТРАЛЬНА КАТЕГОРІЯ ПОДАТКОВОГО ПРАВА ТА НАСЛІДКИ ЙОГО НЕВИКОНАННЯ

Стаття присвячена дослідженню сутності категорії «податковий обов'язок», встановленню її співвідношення із іншими спорідненими категоріями, визначенні її структурної побудови та характеристики наслідків, що настають у разі невиконання податкового обов'язку в цілому або окремих його елементів. Розглядаються етапи виконання податкового обов'язку, звертається увага на диференціації послідовності виконання складових елементів податкового обов'язку залежно від виду податку.

Ключові слова: податкова звітність, податкове зобов'язання, податковий облік, податковий обов'язок, податок, реєстрація.

Статья посвящена исследованию сущности категории «налоговая обязанность», установлению ее соотношения с другими родственными категориями, определению ее структурного построения и характеристике последствий, наступающих в случае невыполнения налоговой обязанности в целом или отдельных ее элементов. Рассматриваются этапы исполнения налоговой обязанности, обращается внимание на